Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

9. november 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – fælles politik for asyl og subsidiær beskyttelse – fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse – direktiv 2011/95/EU – artikel 3 og 23 – gunstigere standarder, som medlemsstaterne kan opretholde eller indføre med henblik på at udvide retten til asyl eller subsidiær beskyttelse til at omfatte familiemedlemmer til personer med international beskyttelse – afledt tildeling af en forælders flygtningestatus til dennes mindreårige barn – opretholdelse af familiens enhed – barnets tarv«

I sag C-91/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland) ved afgørelse af 18. december 2019, indgået til Domstolen den 24. februar 2020, i sagen

LW

mod

Bundesrepublik Deutschland,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, L. Bay Larsen, afdelingsformændene K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, N. Jääskinen og J. Passer samt dommerne M. Ilešič (refererende dommer), J.-C. Bonichot, A. Kumin og N. Wahl,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: kontorchef D. Dittert,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 22. februar 2021,

efter at der er afgivet indlæg af:

– LW ved Rechtsanwalt F. Schleicher,

* Processprog: tysk.

– den tyske regering ved J. Möller og R. Kanitz, som befuldmægtigede,

– den belgiske regering ved M. Jacobs og M. Van Regemorter, som befuldmægtigede,

– den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

– Europa-Kommissionen ved G. Wils og A. Azema, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 12. maj 2021,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3 og artikel 23, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem LW og Bundesrepublik Deutschland (Forbundsrepublikken Tyskland) vedrørende en afgørelse truffet af Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (forbundskontoret for migration og flygtninge, Tyskland) (herefter »Bundesamt«), hvorved LW blev nægtet asyl.

Retsforskrifter

Folkeretten

3 I artikel 1, afsnit A, stk. 2, i konventionen om flygtninges retsstilling, undertegnet i Genève den 28. juli 1951 (*United Nations Treaty Series*, bind 189, s. 150, nr. 2545 (1954)) (herefter »Genèvekonventionen«), er anført:

»For nærværende konventions formål skal udtrykket »flygtning« finde anvendelse på enhver person, der:

[…]

2. […] som følge af velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig uden for det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til – eller på grund af sådan frygt ikke ønsker – at søge dette lands beskyttelse; eller som ikke har nogen statsborgerret, og på grund af sådanne begivenheder befinder sig uden for det land, hvor han tidligere havde fast bopæl, og ikke er i stand til – eller på grund af sådan frygt ikke ønsker – at vende tilbage dertil.

Med hensyn til en person, der har statsborgerret i mere end et land, skal udtrykket »det land, i hvilket han har statsborgerret« betyde hvert af de lande, i hvilke han har statsborgerret. En person således ikke betragtes som værende uden beskyttelse fra det land, i hvilket han har statsborgerret, såfremt han uden

gyldig grund, der udspringer af velbegrundet frygt, har undladt at søge beskyttelse fra et af de lande, i hvilke han har statsborgerret.«

EU-retten

4 Ved direktiv 2011/95 blev der foretaget en omarbejdning af Rådets direktiv 2004/83/EF af 29. april 2004 om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som flygtninge eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse, og indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2004, L 304, s. 12).

5 Følgende fremgår af 4., 12., 14., 16., 18., 19., 36. og 38. betragtning til direktiv 2011/95:

»(4) Genève-konventionen og protokollen udgør hovedhjørnestenen i det internationale retssystem til beskyttelse af flygtninge.

[…]

(12) Hovedformålet med dette direktiv er dels at sikre, at medlemsstaterne anvender fælles kriterier til identifikation af personer, som reelt har behov for international beskyttelse, dels at sikre, at der findes et minimum af ydelser til fordel for disse personer i alle medlemsstater.

[…]

(14) Medlemsstaterne bør have beføjelse til at indføre eller opretholde gunstigere bestemmelser end de i dette direktiv fastsatte standarder for tredjelandsstatsborgere og statsløse, der søger om international beskyttelse i en medlemsstat, når en sådan ansøgning anses for at være begrundet med, at den pågældende enten er flygtning efter Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, eller er berettiget til subsidiær beskyttelse.

[…]

(16) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, som bl.a. anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Direktivet tilsigter navnlig, at asylansøgeres og deres ledsagende familiemedlemmers menneskelige værdighed og ret til asyl respekteres fuldt ud, og at anvendelsen af chartrets artikel 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 og 35 fremmes, og direktivet bør derfor gennemføres i overensstemmelse hermed.

[…]

(18) Medlemsstaterne bør først og fremmest tage hensyn til »barnets tarv« ved gennemførelsen af dette direktiv i overensstemmelse med De Forenede Nationers konvention […] om barnets rettigheder[, indgået i New York den 20. november 1989 (*United Nations Treaty Series*, bind 1577, s. 3)]. Ved vurderingen af barnets tarv bør medlemsstaterne især tage behørigt hensyn til princippet om familiens enhed […]

(19) Begrebet familiemedlemmer bør udvides, således at der tages hensyn til de forskellige særlige omstændigheder ved afhængighed, og til det særlige hensyn, der skal tages til barnets tarv.

[…]

(36) Familiemedlemmer vil alene på grund af deres forhold til flygtningen normalt være sårbare over for forfølgelse på en måde, som kan danne grundlag for flygtningestatus.

[…]

(38) Når medlemsstaterne træffer afgørelse om, hvorvidt personer er berettigede til de af dette direktiv omfattede ydelser, bør de tage behørigt hensyn til barnets tarv samt til de særlige omstændigheder i forbindelse med det afhængighedsforhold til en person med international beskyttelse, som nære slægtninge, der allerede befinder sig i medlemsstaten, og som ikke er familiemedlemmer til den pågældende person med international beskyttelse, står i. Under usædvanlige omstændigheder, hvor den nære slægtning til personen med international beskyttelse er en gift mindreårig, der dog ikke er ledsaget af sin ægtefælle, kan det være bedst at lade den mindreåriges tarv varetage af vedkommendes oprindelige familie.«

6 Direktivets artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

[…]

d) »flygtning«: en tredjelandsstatsborger, som i kraft af en velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe opholder sig uden for det land, hvor den pågældende er statsborger, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse, eller en statsløs person, som opholder sig uden for det land, hvor han tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, af samme grunde som anført ovenfor, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil vende tilbage til dette land, og som ikke er omfattet af artikel 12

[…]

j) »familiemedlemmer«: for så vidt familien allerede bestod i hjemlandet, følgende medlemmer af familien til personen med international beskyttelse, når de pågældende befinder sig i den samme medlemsstat i forbindelse med ansøgningen om international beskyttelse:

– ægtefællen til personen med international beskyttelse eller dennes ugifte samlever i et fast forhold […]

– mindreårige børn af par som omhandlet i første led eller af personen med international beskyttelse, såfremt børnene er ugifte, uanset om de efter national ret er født i eller uden for ægteskab eller er adopteret

– faderen, moderen eller en anden voksen, som i henhold til lov eller praksis i den pågældende medlemsstat er ansvarlig for personen med international beskyttelse […]

k) »mindreårig«: en tredjelandsstatsborger eller en statsløs under 18 år

[…]

n) »hjemland« det land eller de lande, hvor ansøgeren er statsborger eller, for så vidt angår statsløse, har haft sit sædvanlige opholdssted.«

7 Nævnte direktivs artikel 3 med overskriften »Gunstigere standarder« bestemmer:

»Medlemsstaterne kan indføre eller opretholde gunstigere standarder for fastsættelse af, hvem der kan anerkendes som flygtninge eller som personer, der er berettigede til subsidiær beskyttelse, og for fastsættelse af indholdet af international beskyttelse, for så vidt disse standarder er forenelige med dette direktiv.«

8 Artikel 4 i direktiv 2011/95 med overskriften »Vurdering af kendsgerninger og omstændigheder« bestemmer følgende i stk. 3, litra e):

»Vurderingen af en ansøgning om international beskyttelse foretages ud fra det specifikke sagsforhold, og der tages herunder hensyn til:

[…]

e) om ansøgeren med rimelighed kunne forventes at lade sig beskytte af et andet land, i hvilket vedkommende kunne kræve statsborgerskab.«

9 Dette direktivs artikel 12 med overskriften »Udelukkelse« har følgende ordlyd:

»1. En tredjelandsstatsborger eller statsløs er udelukket fra at blive anerkendt som flygtning, hvis:

a) den pågældende falder inden for anvendelsesområdet for artikel 1, afsnit D, i Genèvekonventionen om beskyttelse eller bistand fra andre FN-organer eller -agenturer end De Forenede Nationers [Højkommissariat] for Flygtninge [(UNCHR)]. Hvis en sådan beskyttelse eller bistand af en eller anden grund er bortfaldet, uden at de pågældendes stilling er definitivt afgjort i overensstemmelse med de relevante resolutioner, der er vedtaget af FN's Generalforsamling, skal sådanne personer uden videre have ret til at blive omfattet af dette direktivs bestemmelser

b) den pågældende af de kompetente myndigheder i det land, hvor han eller hun har taget ophold, anerkendes som havende de rettigheder og pligter, der knytter sig til besiddelse af statsborgerskab i dette land eller rettigheder og pligter svarende hertil.

2. En tredjelandsstatsborger eller statsløs er udelukket fra at blive anerkendt som flygtning, hvis der er tungtvejende grunde til at antage, at:

a) den pågældende har begået en forbrydelse mod freden, en krigsforbrydelse eller en forbrydelse mod menneskeheden, som defineret i de internationale instrumenter, der er udarbejdet for at træffe forholdsregler mod sådanne forbrydelser

b) den pågældende har begået en alvorlig ikke-politisk forbrydelse uden for asyllandet forud for anerkendelsen af vedkommende som flygtning, hvilket forstås som tidspunktet for udstedelse af opholdstilladelse på grundlag af tildeling af flygtningestatus; særligt grusomme handlinger kan betegnes som alvorlige ikke-politiske forbrydelser, også selv om de begås under foregivelse af, at de har et politisk mål

c) den pågældende har gjort sig skyldig i handlinger, der er i strid med De Forenede Nationers mål og grundsætninger som fastlagt i præamblen til og artikel 1 og 2 i De Forenede Nationers pagt.

3. Stk. 2 finder anvendelse på personer, der anstifter til eller på anden måde deltager i at begå de deri nævnte forbrydelser eller handlinger.«

10 Under overskriften »Sikring af familiens enhed« bestemmer direktivets artikel 23 følgende:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at familiens enhed kan opretholdes.

2. Medlemsstaterne sikrer, at familiemedlemmer til personen med international beskyttelse, som ikke individuelt er berettiget til en sådan beskyttelse, har ret til at gøre krav på de fordele, der er omhandlet i artikel 24-35, efter de nationale procedurer, for så vidt dette er foreneligt med familiemedlemmets personlige retlige status.

3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse, såfremt familiemedlemmet er eller ville blive udelukket fra at få tildelt international beskyttelse i henhold til kapitel III og V.

4. Uanset stk. 1 og 2 kan medlemsstaterne afslå, begrænse eller inddrage de pågældende fordele under henvisning til statens sikkerhed eller den offentlige orden.

5. Medlemsstaterne kan beslutte, at denne artikel også finder anvendelse på andre nære slægtninge, der levede sammen som en del af familien på tidspunktet for udrejse fra hjemlandet, og som var helt eller hovedsagelig afhængige af personen med international beskyttelse på det pågældende tidspunkt.«

Tysk ret

11 Følgende er fastsat i § 3, stk. 1, i Asylgesetz (asyllov) af 26. juni 1992 (BGBl. 1992 I, s. 1126), som offentliggjort den 2. september 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »AsylG«):

»En udlænding er flygtning som defineret i [Genèvekonventionen], hvis den pågældende

1. i kraft af en velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe

2. opholder sig uden for det land (hjemland)
   a) hvor den pågældende er statsborger, og ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse

   […]«

12 AsylG's § 26, stk. 2, bestemmer:

»En asylberettigets barn, der på tidspunktet for den pågældendes indgivelse af asylansøgning er mindreårigt og ugift, anerkendes efter ansøgning som asylberettiget, hvis anerkendelsen af udlændingen som asylberettiget ikke kan anfægtes, og denne anerkendelse ikke kan tilbagekaldes eller inddrages.«

13 AsylG's § 26, stk. 4, udelukker bl.a. de personer, der er omfattet af en af udelukkelsesgrundene i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2011/95, fra den i bestemmelsen omhandlede ret.

14 AsylG's § 26, stk. 5, bestemmer:

»Stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse på familiemedlemmer som omhandlet i stk. 1-3 til personer med ret til international beskyttelse. Flygtningestatus eller subsidiær beskyttelse træder i stedet for ret til asyl. […]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 Sagsøgeren i hovedsagen er født i Tyskland i 2017 af en tunesisk mor og en syrisk far.

16 Sagsøgeren i hovedsagen har tunesisk statsborgerskab. Det er ikke fastslået, om hun også har syrisk statsborgerskab.

17 I oktober 2015 tildelte Bundesamt sagsøgeren i hovedsagens far flygtningestatus. Den ansøgning om international beskyttelse, som blev indgivet af moren til sagsøgeren i hovedsagen, der er født i Libyen, og som havde erklæret at have haft fast bopæl dér, indtil hun forlod denne stat, blev ikke imødekommet.

18 Ved afgørelse af 15. september 2017 afslog Bundesamt den asylansøgning, der efter sagsøgeren i hovedsagens fødsel var indgivet på hendes vegne, som »åbenbart ugrundet«.

19 Ved dom af 17. januar 2019 annullerede Verwaltungsgericht Cottbus (forvaltningsdomstolen i Cottbus, Tyskland) denne afgørelse, for så vidt som sagsøgeren i hovedsagens asylansøgning blev afslået som »åbenbart ugrundet« og ikke blot som »ugrundet«, men frifandt i øvrigt Bundesamt. Denne ret fandt, at sagsøgeren i hovedsagen ikke opfyldte betingelserne for tildeling af flygtningestatus, eftersom hun ikke havde nogen grund til at frygte forfølgelse i Tunesien, som er det land eller et af de lande, hvor hun er statsborger. Den nævnte ret fastslog desuden, at sagsøgeren i hovedsagen heller ikke i henhold til AsylG's § 26, stk. 2 og 5, kunne udlede en ret til familieflygtningebeskyttelse af den flygtningestatus, som hendes far var blevet tildelt i Tyskland. Den samme ret fandt nemlig, at det ville være i strid med princippet om subsidiaritet i den internationale beskyttelse at udvide retten til international beskyttelse til at omfatte personer, der i deres egenskab af statsborgere i en stat, der er i stand til at yde dem beskyttelse, er udelukket fra kategorien af personer, der har behov for beskyttelse.

20 Sagsøgeren i hovedsagen har iværksat revisionsanke til prøvelse af denne dom ved Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland).

21 Inden for rammerne af denne anke har sagsøgeren i hovedsagen gjort gældende, at mindreårige børn af forældre med forskellig national oprindelse skal tildeles familieflygtningebeskyttelse i henhold til AsylG's § 26, stk. 2, sammenholdt med bestemmelsens stk. 5, første punktum, også i de tilfælde, hvor kun den ene forælder er blevet tilkendt flygtningestatus. Princippet om subsidiaritet i den internationale beskyttelse af flygtninge er ikke til hinder herfor. Artikel 3 i direktiv 2011/95 giver, såfremt et medlem af en familie tildeles international beskyttelse, en medlemsstat mulighed for at udvide denne beskyttelse til andre medlemmer af familien, forudsat at disse ikke er omfattet af en af de udelukkelsesgrunde, der er opregnet i direktivets artikel 12, og at deres situation er

knyttet til formålet med international beskyttelse på grund af behovet for at opretholde familiens enhed. Inden for rammerne af denne lovgivning skal der tages særligt hensyn til beskyttelsen af mindreårige og til barnets tarv.

22 Den forelæggende ret har anført, at sagsøgeren i hovedsagen ikke kan tildeles flygtningestatus i egen ret. Det fremgår nemlig af Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, stk. 2, andet afsnit, som udtrykker princippet om subsidiaritet i den internationale beskyttelse af flygtninge, at personer, der er statsborgere i to eller flere lande, ikke kan tildeles flygtningestatus, når de kan påberåbe sig beskyttelse i et af de lande, hvor de er statsborgere. Artikel 2, litra d) og n), i direktiv 2011/95 bør ligeledes fortolkes i denne retning. Kun den person, der er uden beskyttelse, fordi vedkommende ikke nyder en effektiv beskyttelse fra et hjemland som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra n), er flygtning som omhandlet i nævnte direktivs artikel 2, litra d). Sagsøgeren i hovedsagen ville kunne nyde effektiv beskyttelse i Tunesien, som er et land, hvor hun er statsborger.

23 Sagsøgeren i hovedsagen opfylder imidlertid de betingelser, der er fastsat i tysk ret, for at blive tildelt flygtningestatus som mindreårigt ugift barn af en forælder, som har fået tildelt denne status. I henhold til AsylG's § 26, stk. 2, sammenholdt med bestemmelsens stk. 5, første og andet punktum, skal der også tildeles afledt flygtningestatus med henblik på beskyttelse af familien i forbindelse med asyl til et barn, der er født i Tyskland, og som i kraft af den anden forælder er statsborger i et tredjeland, på hvis område vedkommende ikke vil blive forfulgt.

24 Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om, hvorvidt en sådan fortolkning af tysk ret er forenelig med direktiv 2011/95.

25 På denne baggrund har Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 3 i direktiv [2011/95] fortolkes således, at den er til hinder for en bestemmelse i en medlemsstat, hvorefter det mindreårige ugifte barn af en person, som har fået tilkendt flygtningestatus, skal tilkendes en af denne afledt flygtningestatus (såkaldt familieflygtningebeskyttelse) også i tilfælde af, at dette barn – via den anden forælder – i hvert fald også har statsborgerret i et andet land, som ikke er identisk med flygtningens hjemland, og hvis beskyttelse det kan gøre krav på?

2) Skal artikel 23, stk. 2, i direktiv [2011/95] fortolkes således, at den begrænsning, hvorefter familiemedlemmet kun har ret til at gøre krav på de fordele, der er omhandlet i artikel 24-35, for så vidt dette er foreneligt med familiemedlemmets personlige retlige status, under de i det første spørgsmål beskrevne omstændigheder forbyder at tildele det mindreårige barn en status som flygtning, der er afledt af den anerkendte flygtning?

3) Har det betydning for besvarelsen af det første og det andet spørgsmål, om det er muligt og rimeligt for barnet og dets forældre at tage ophold i det land, hvor barnet og dets mor har statsborgerret, hvis beskyttelse de har ret til, og som ikke er identisk med flygtningens (faderens) hjemland, eller er det tilstrækkeligt, at familieenheden kan opretholdes på Forbundsrepublikkens område på grundlag af opholdsretlige regler?«

Om de præjudicielle spørgsmål

26 Med sine spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3 og artikel 23, stk. 2, i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for, at en medlemsstat i medfør af gunstigere nationale bestemmelser med henblik på at opretholde familiens enhed tildeler afledt flygtningestatus til et mindreårigt ugift barn af en tredjelandsstatsborger, som er blevet tildelt denne status i medfør af den ordning, der er indført ved direktivet, herunder i et tilfælde, hvor barnet er født på denne medlemsstats område og i kraft af den anden forælder er statsborger i et tredjeland, på hvis område barnet ikke risikerer forfølgelse. I denne sammenhæng ønsker den forelæggende ret ligeledes oplyst, om det med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål er relevant, om det er muligt og rimeligt for barnet og dets forældre at bosætte sig på sidstnævnte tredjelands område.

27 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af Domstolens faste praksis, at fortolkningen af bestemmelserne i direktiv 2011/95 skal foretages i lyset af direktivets generelle opbygning og formål under iagttagelse af Genèvekonventionen og andre relevante traktater som omhandlet i artikel 78, stk. 1, TEUF. Denne fortolkning skal ligeledes, således som det følger af 16. betragtning til dette direktiv, ske under iagttagelse af de rettigheder, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) (jf. i denne retning dom af 13.1.2021, Bundesrepublik Deutschland (Flygtningestatus for en statsløs palæstinenser), C-507/19, EU:C:2021:3, præmis 39).

28 Med henblik på at besvare de forelagte spørgsmål skal det for det første fastslås, at et barn, der befinder sig i en situation som den, der er nævnt i nærværende doms præmis 26, ikke opfylder betingelserne for at blive tildelt individuel flygtningestatus i henhold til den ordning, der er indført ved direktiv 2011/95.

29 I denne henseende bemærkes, at i henhold til artikel 2, litra d), i direktiv 2011/95 er en flygtning bl.a. en »tredjelandsstatsborger, som i kraft af en velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe opholder sig uden for det land, hvor den pågældende er statsborger, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse«.

30 Det følger af denne definition, at kvalificeringen som flygtning kræver opfyldelsen af to betingelser, der er uløseligt forbundne, og som vedrører dels frygten for forfølgelse, dels manglende beskyttelse mod forfølgelse fra det tredjeland, hvor den pågældende er statsborger (jf. i denne retning dom af 20.1.2021, Secretary of State for the Home Department, C-255/19, EU:C:2021:36, præmis 56).

31 Denne definition gengiver i det væsentlige den definition, der er indeholdt i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, stk. 2. I denne sidstnævnte bestemmelse præciseres det således, at »[m]ed hensyn til en person, der har statsborgerret i mere end et land, skal udtrykket »det land, i hvilket han har statsborgerret« betyde hvert af de lande, i hvilke han har statsborgerret«, og at »[e]n person […] således ikke [skal] betragtes som værende uden beskyttelse fra det land, i hvilket han har statsborgerret, såfremt han uden gyldig grund, der udspringer af velbegrundet frygt, har undladt at søge beskyttelse fra et af de lande, i hvilke han har statsborgerret«.

32 Selv om denne præcisering, der er et udtryk for princippet om subsidiaritet i den internationale beskyttelse, ikke udtrykkeligt er integreret i direktiv 2011/95, følger det imidlertid af direktivets artikel 2, litra n), at hvert af de lande, hvor en ansøger i givet fald har statsborgerskab, skal anses for at være vedkommendes »hjemland« som omhandlet i dette direktiv.

33 Det følger således af artikel 2, litra d), i direktiv 2011/95, sammenholdt med direktivets artikel 2, litra n), at en ansøger, der er statsborger i flere tredjelande, kun anses for at være uden beskyttelse, hvis vedkommende ikke kan eller, på grund af en frygt for forfølgelse, ikke vil påberåbe sig beskyttelse fra nogle af disse lande. Denne fortolkning bekræftes i øvrigt af dette direktivs artikel 4, stk. 3, litra e), som blandt de forhold, der skal tages hensyn til ved vurderingen af en ansøgning om international beskyttelse ud fra det specifikke sagsforhold, nævner spørgsmålet om, hvorvidt ansøgeren med rimelighed kunne forventes at lade sig beskytte af et andet land, i hvilket vedkommende kunne kræve statsborgerskab.

34 Den forelæggende ret har anført, at sagsøgeren i hovedsagen vil kunne nyde en effektiv beskyttelse i Tunesien, som er et tredjeland, hvor hun i kraft af sin mor er statsborger. Den forelæggende ret har i denne henseende fremhævet, at der ikke foreligger nogen oplysninger, der gør det muligt at lægge til grund, at Republikken Tunesien ikke ville være villig og i stand til at yde sagsøgeren i hovedsagen den nødvendige beskyttelse mod forfølgelse og mod udvisning til Syrien, som er hjemland for hendes far, der af de tyske myndigheder er blevet indrømmet asyl, eller til et andet tredjeland.

35 I denne sammenhæng skal det bemærkes, at en ansøgning om international beskyttelse i henhold til den ordning, der er indført ved direktiv 2011/95, ikke kan imødekommes på individuelt grundlag alene med den begrundelse, at et medlem af ansøgerens familie har en velbegrundet frygt for forfølgelse eller løber en reel risiko for at lide alvorlig overlast, når det er godtgjort, at ansøgeren på trods af sin tilknytning til dette familiemedlem og den særlige sårbarhed, der, således som det fremhæves i 36. betragtning til dette direktiv, generelt følger heraf, ikke selv er udsat for trusler om forfølgelse eller alvorlig overlast (jf. i denne retning dom af 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, præmis 50).

36 For det andet bemærkes, at der i direktiv 2011/95 ikke er fastsat en afledt udvidelse af flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus til familiemedlemmer til den person, som er blevet tildelt denne status, når disse familiemedlemmer ikke individuelt opfylder betingelserne for tildeling af en sådan status. Det fremgår nemlig af dette direktivs artikel 23, at direktivet begrænser sig til at pålægge medlemsstaterne at udforme deres nationale lovgivning således, at sådanne familiemedlemmer efter de nationale procedurer, for så vidt som dette er foreneligt med familiemedlemmets personlige retlige status, har ret til visse fordele, som bl.a. omfatter udstedelse af en opholdstilladelse, adgang til beskæftigelse eller adgang til uddannelse, og som har til formål at opretholde familiens enhed (jf. i denne retning dom af 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, præmis 68).

37 Det følger i øvrigt af artikel 2, litra j), i direktiv 2011/95, der definerer begrebet »familiemedlemmer« med henblik på dette direktiv, sammenholdt med direktivets artikel 23, stk. 2, at medlemsstaternes forpligtelse til at fastsætte bestemmelser om adgang til disse fordele ikke omfatter børn af en person med international beskyttelse, som er født i værtsmedlemsstaten i en familie, der er stiftet dér.

38 For at afgøre, om en medlemsstat ikke desto mindre med henblik på at opretholde familiens enhed kan tildele en afledt flygtningestatus til et barn, der befinder sig i en situation som den i hovedsagen omhandlede, bemærkes for det tredje, at artikel 3 i direktiv 2011/95 giver medlemsstaterne beføjelse til at indføre eller opretholde »gunstigere standarder for fastsættelse af, hvem der kan anerkendes som flygtninge eller som personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for fastsættelse af indholdet af international beskyttelse, for så vidt disse standarder er forenelige med dette direktiv«.

39 Domstolen har fastslået, at det fremgår af denne ordlyd, sammenholdt med 14. betragtning til direktiv 2011/95, at de gunstigere standarder, der er omhandlet i dette direktivs artikel 3, bl.a. kan bestå i en lempelse af de betingelser, under hvilke en tredjelandsstatsborger eller statsløs kan tildeles flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus (jf. i denne retning dom af 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, præmis 70).

40 Hvad angår præciseringen i nævnte artikel 3, hvorefter enhver gunstigere standard skal være forenelig med direktiv 2011/95, har Domstolen udtalt, at præciseringen betyder, at denne standard ikke må være i strid med den generelle opbygning af og formålene med dette direktiv. Navnlig er sådanne standarder, som tilsigter at give flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus til tredjelandsstatsborgere eller statsløse, der befinder sig i situationer, som savner enhver forbindelse med rationalet bag international beskyttelse, forbudt (dom af 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, præmis 71 og den deri nævnte retspraksis).

41 Den automatiske tildeling i henhold til national ret af flygtningestatus til medlemmer af familien til en person, som har fået tildelt denne status i medfør af den ordning, der er indført ved i direktiv 2011/95, savner imidlertid ikke a priori enhver forbindelse med rationalet bag international beskyttelse (dom af 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, præmis 72).

42 Ved i slutakten fra De Forenede Nationers konference af befuldmægtigede om flygtninges og statsløses retsstilling af 25. juli 1951, som udarbejdede teksten til Genèvekonventionen, at fremhæve, at »familiens enhed […] er en væsentlig ret for flygtningen«, og ved at anbefale signatarstaterne »at træffe de nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af flygtningens familie og navnlig til […] [a]t sikre, at enheden i flygtningens familie opretholdes«, har ophavsmændene til denne konvention nemlig for det første fastlagt en nær forbindelse mellem sådanne foranstaltninger og rationalet bag international beskyttelse. Den omstændighed, at en sådan forbindelse består, er desuden gentagne gange blevet bekræftet af UNHCR's organer.

43 For det andet anerkender selve direktiv 2011/95 eksistensen af den nævnte forbindelse, idet der i artikel 23, stk. 1, i generelle vendinger fastsættes en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at familiens enhed opretholdes for en person med international beskyttelse.

44 Det må derfor konstateres, at der består en forbindelse mellem den automatiske, afledte, udvidelse af flygtningestatus til et mindreårigt barn af en person, der er blevet tildelt denne status – uafhængigt af, om dette barn individuelt opfylder betingelserne for tildeling af denne status, og herunder når barnet er født i værtsmedlemsstaten – hvilken udvidelse er fastsat i den i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelse, der, således som den forelæggende ret har anført, forfølger målet om beskyttelse af familien og opretholdelsen af familiens enhed for personer med international beskyttelse, og rationalet bag international beskyttelse.

45 Det skal imidlertid bemærkes, at der kan forekomme situationer, hvor en sådan automatisk udvidelse, der er afledt og sker med henblik på opretholdelse af familiens enhed, af flygtningestatus til at omfatte et mindreårigt barn af en person, som er blevet tildelt denne status, på trods af denne forbindelse er uforenelig med direktiv 2011/95.

46 Henset for det første til formålet med de udelukkelsesgrunde, der er fastsat i direktiv 2011/95, som består i at bevare den generelle troværdighed af den beskyttelsesordning, der, under iagttagelse af Genèvekonventionen, er indført herved, er det forbehold, der er fastsat i direktivets artikel 3, til hinder for, at en medlemsstat vedtager eller opretholder bestemmelser om tildeling af den flygtningestatus, der er fastsat i direktivet, til en person, der er udelukket herfra i medfør af nævnte direktivs artikel 12, stk. 2 (dom af 9.11.2010, B og D, C-57/09 og C-101/09, EU:C:2010:661, præmis 115).

47 Som den forelæggende ret har fremhævet, udelukker AsylG's § 26, stk. 4, imidlertid sådanne personer fra at drage fordel af den udvidelse af flygtningestatus, der følger af en anvendelse af nævnte § 26, stk. 2, sammenholdt med bestemmelsens stk. 5.

48 For det andet fremgår det af artikel 23, stk. 2, i direktiv 2011/95, at EU-lovgiver har ønsket at udelukke, at de fordele, der tildeles en person med international beskyttelse, udvides til at omfatte et af denne persons familiemedlemmer, såfremt dette ville være uforeneligt med det pågældende familiemedlems personlige retlige status.

49 Det følger af denne bestemmelses tilblivelseshistorie og af rækkevidden af det forbehold, som den fastsætter, at det ligeledes finder anvendelse i det tilfælde, hvor en medlemsstat beslutter ikke at begrænse sig til at udvide fordelene, men i henhold til dette direktivs artikel 3 ønsker at vedtage gunstigere standarder, hvorefter den status, der indrømmes en person med international beskyttelse, automatisk udvides til at omfatte dennes familiemedlemmer, uanset om de individuelt opfylder betingelserne for tildeling heraf.

50 Det skal nemlig bemærkes, at det forbehold, der nu findes i artikel 23, stk. 2, i direktiv 2011/95, blev foreslået af Europa-Parlamentet under den lovgivningsprocedure, der førte til vedtagelsen af direktiv 2004/83, som direktiv 2011/95 udgør en »omarbejdning« af, og hvis artikel 23 i vidt omfang svarer til samme artikel i sidstnævnte direktiv. Dette forslag vedrørte Kommissionen for De Europæiske Fællesskabers forslag, der fastsatte en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, »at ledsagende familiemedlemmer er berettiget til samme status som den, der søger om international beskyttelse«. Samtidig med, at Parlamentet foreslog en udvidelse af denne forpligtelse til at omfatte de familiemedlemmer, der slutter sig til ansøgeren på et senere tidspunkt, fandt det, at det var hensigtsmæssigt at indføre dette forbehold med henblik på at tage højde for den omstændighed, at familiemedlemmerne »eventuelt [har] en selvstændig retlig status [i forhold til ansøgerens], som ikke er forenelig med international beskyttelsesstatus« (jf. Europa-Parlamentets betænkning af 8.10.2002 om forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere og statsløse som flygtninge, eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse, KOM(2001) 510, A 5-0333/2002 endelig, ændringsforslag 22 (EFT 2002, C 51 E, s. 325)).

51 EU-lovgiver vedtog i sidste ende ikke denne forpligtelse. EU-lovgiver fastholdt imidlertid forbeholdet om foreneligheden og begrænsede sig til i artikel 23, stk. 1 og 2, i direktiv 2004/83 og 2011/95 at pålægge medlemsstaterne at sikre, at familiens enhed kan opretholdes, og at familiemedlemmer til personen med international beskyttelse, som ikke individuelt er berettiget til en sådan beskyttelse, har ret til at gøre krav på visse fordele efter de nationale procedurer.

52 Det følger således af tilblivelseshistorien bag nævnte artikel 23, at en medlemsstat, der under udøvelsen af den mulighed, som gives i disse direktivers artikel 3, ønsker at vedtage eller opretholde gunstigere standarder, hvorefter den status, der tildeles en sådan person, automatisk udvides til at omfatte dennes familiemedlemmer, uanset om de individuelt opfylder betingelserne for tildeling af denne status, ved anvendelsen af disse standarder skal sikre overholdelsen af det forbehold, der er fastsat i nævnte artikel 23, stk. 2.

53 Hvad angår rækkevidden af dette forbehold skal den fastlægges under hensyn til formålet med artikel 23 i direktiv 2011/95 om at sikre opretholdelsen af familiens enhed for personer med international beskyttelse og under hensyn til den særlige sammenhæng, hvori et sådant forbehold indgår.

54 I denne henseende bemærkes, at det navnlig ville være uforeneligt med den personlige retlige status for et barn af en person med international beskyttelse, som ikke individuelt opfylder de betingelser, der er nødvendige for at opnå denne beskyttelse, at udvide adgangen til de fordele, der er omhandlet i artikel 23, stk. 2, i direktiv 2011/95, eller til den status, der tildeles personen med international beskyttelse, til at omfatte barnet, når dette barn er statsborger i værtsmedlemsstaten eller har et andet statsborgerskab, som – henset til alle de forhold, der karakteriserer den pågældendes personlige retlige status – i denne medlemsstat giver vedkommende ret til en behandling, der er bedre end den, der ville følge af en sådan udvidelse.

55 Denne fortolkning af det forbehold, der er indeholdt i artikel 23, stk. 2, i direktiv 2011/95, tager fuldt ud hensyn til barnets tarv, i lyset af hvilket denne bestemmelse skal fortolkes og anvendes. I 16. betragtning til dette direktiv er det udtrykkeligt anført, at direktivet respekterer de grundlæggende rettigheder, som er fastsat i chartret, og tilsigter at fremme anvendelsen af bl.a. retten til respekt for familielivet, der sikres ved chartrets artikel 7, og børns rettigheder, som anerkendes i chartrets artikel 24, hvilke bl.a. omfatter forpligtelsen i sidstnævnte bestemmelses stk. 2 til at lade barnets tarv komme i første række (jf. i denne retning dom af 9.9.2021, Bundesrepublik Deutschland (Familiemedlem), C-768/19, EU:C:2021:709, præmis 36-38).

56 Den nævnte fortolkning svarer i øvrigt til den fortolkning, der foreslås af UNHCR, hvis dokumenter har en særlig betydning i betragtning af den rolle, som UNHCR er tillagt ved Genèvekonventionen (dom af 23.5.2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, præmis 57).

57 Af UNHCR's annoterede kommentarer til direktiv 2004/83 vedrørende direktivets artikel 23, stk. 1 og 2, fremgår således, at »[d]et er UNHCR's opfattelse, at medlemmer af den samme familie skal tilkendes den samme status som hovedansøgeren (afledt status)«, hvorefter følgende er anført: »[P]rincippet om familiens enhed følger af slutakten fra De Forenede Nationers konference i 1951 af befuldmægtigede om flygtninges og statsløses retsstilling og af menneskerettighederne. De fleste af [Den Europæiske Unions] medlemsstater fastsætter en afledt status for flygtninges familiemedlemmer. [UNHCR's] erfaring viser ligeledes, at dette generelt er den mest praktiske fremgangsmåde. Der er imidlertid situationer, hvor dette princip om afledt status ikke skal følges, dvs. når familiemedlemmerne ønsker at ansøge om asyl individuelt, eller når tildelingen af den afledte status ville være uforenelig med deres personlige status, f.eks. fordi de er statsborgere i værtslandet, eller fordi deres nationalitet giver dem ret til en bedre behandling.«

58 Med forbehold af den efterprøvelse, som det tilkommer den forelæggende ret at foretage, fremgår det ikke, at sagsøgeren i hovedsagen på grund af sit tunesiske statsborgerskab eller et andet forhold, der karakteriserer hendes personlige retlige status, har ret til en bedre behandling i Tyskland end den, der følger af den afledte udvidelse af den flygtningestatus, som hendes far er blevet tildelt, som er fastsat i den i hovedsagen omhandlede bestemmelse.

59 Endelig skal det fastslås, at foreneligheden med direktiv 2011/95 og navnlig med forbeholdet i direktivets artikel 23, stk. 2, af en gunstigere national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede eller af dens anvendelse på en situation som den, sagsøgeren i hovedsagen befinder sig i, ikke afhænger af, om det er muligt og rimeligt for hende og hendes forældre at bosætte sig i Tunesien.

60 Som generaladvokaten har anført i punkt 93 i forslaget til afgørelse, er baggrunden for direktivets artikel 23 nemlig at gøre det muligt for en person med international beskyttelse at nyde de rettigheder, som den pågældende er tillagt ved denne beskyttelse, og samtidig opretholde sin families enhed på værtsmedlemsstatens område. Den omstændighed, at der for sagsøgeren i hovedsagens familie foreligger en mulighed for at bosætte sig i Tunesien, kan følgelig ikke begrunde, at forbeholdet i denne bestemmelses stk. 2 skal forstås således, at det udelukker, at sidstnævnte tildeles flygtningestatus, eftersom en sådan fortolkning ville indebære, at hendes far gav afkald på den ret til asyl, som han er blevet indrømmet i Tyskland.

61 Under disse omstændigheder kan anvendelsen af en lovgivning, der gør det muligt at tildele flygtningestatus til familiemedlemmer til en person, der har fået tildelt denne status, selv om der findes en sådan mulighed for, at familien kan bosætte sig i et tredjeland, desuden ikke rejse tvivl om den konstatering, der er foretaget i nærværende doms præmis 41, hvorefter en sådan lovgivning ikke savner enhver forbindelse med rationalet bag international beskyttelse.

62 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 3 og artikel 23, stk. 2, i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke er til hinder for, at en medlemsstat i medfør af gunstigere nationale bestemmelser med henblik på at opretholde familiens enhed tildeler afledt flygtningestatus til et mindreårigt barn af en tredjelandsstatsborger, som er blevet tildelt denne status i medfør af den ordning, der er indført ved direktivet, herunder i et tilfælde, hvor barnet er født på denne medlemsstats område og i kraft af den anden forælder er statsborger i et tredjeland, på hvis område barnet ikke risikerer forfølgelse, forudsat at barnet ikke er omfattet af en af udelukkelsesgrundene omhandlet i direktivets artikel 12, stk. 2, og at barnet ikke på grund af sit statsborgerskab eller et andet forhold, der karakteriserer dets personlige retlige status, har ret til en bedre behandling i den nævnte medlemsstat end den, der følger af tildelingen af flygtningestatus. Det er i denne henseende uden relevans, om det er muligt og rimeligt for barnet og dets forældre at bosætte sig i dette andet tredjeland.

Sagsomkostninger

63 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

Artikel 3 og artikel 23, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke er til hinder for, at en medlemsstat i medfør af gunstigere nationale bestemmelser med henblik på at opretholde familiens enhed tildeler afledt flygtningestatus til et mindreårigt barn af en tredjelandsstatsborger, som er blevet tildelt denne status i medfør af den ordning, der er indført ved direktivet, herunder i et tilfælde, hvor barnet er født på denne medlemsstats område og i kraft af den anden forælder er statsborger i et tredjeland, på hvis område barnet ikke risikerer forfølgelse, forudsat at barnet ikke er omfattet af en af udelukkelsesgrundene omhandlet i direktivets artikel 12, stk. 2, og at barnet ikke på grund af sit statsborgerskab eller et andet forhold, der karakteriserer dets personlige retlige status, har ret til en bedre behandling i den nævnte medlemsstat end den, der følger af tildelingen af flygtningestatus. Det er i denne henseende uden relevans, om det er muligt og rimeligt for barnet og dets forældre at bosætte sig i dette andet tredjeland.

Underskrifter